

AIDAI

Munchenas Antradienis, 1946.VI.18 d. /III metai/ Nr.138/175/

UNRRA ir Išvietovintieji asmens

Gegužės mėnesį britų spaudoje, ypač "Manchester Guardian" skiltyse, pasirodė keletas straipsnių išvietovintų asmenų klausimu. Vienuose jų išvietovintieji asmens žilauriai yra išplakti, o kituose padaryti priekaištai gražiai atremti. Norėdami supažindinti skaitytojus, tuos straipsnius pateiksime ištisai.

Pirmiausia, t.y. šiandien, duodame buv. UNRRA Team 74 direktoriaus J. Livesey šmeižiantį laišką, gegužės 18 d. išspausdintą "Manchester Guardian". Štai jis.

Gerbiamasis Pone Redaktoriau!

Parlamento nario R.R. Stokes laiškas, kuris buvo išspausdintas jūsų laikraštyje, vaizdžiai parodė tą didelį nuomoniu skirtumą išvietovintų asmenų klausimu, kuris susidaro tarp UNRROS direktorių ir geros valios humanisto, neturėjusio progos susipažinti su šiuo klausimu. Aš, kaip praktiškai su šiuo reikalu susipažinęs vietoje, norėčiau išdėstyti savo nuomonę. Gal būt nė viena nuomonė nebus visiškai pagrįsta šiai problemai išspręsti. Turėdamas galvoje tai, kas būtina daryti, ir žvelgdamas ateitį, aš tikiu, kad nuolatinis spaudimas versti lenkus ir pabaltiečius, esančius Vokietijoje, grįžti namo, būtų geriausia politika šiai problemai išspręsti. Stovyklų direktoriai geriausiai pažįsta tas demoralizuojančias sąlygas, kurios susidaro gyvenant stovyklose. Gal būt ir jie tiki, kaip ir aš tikiu, kad yra daug geriau pakęsti tam tikra politinė nuoskauda tėvynėje /jeigu toks politinis persekiojimas ir būtų, kas nėra įrodyta, jeigu pabaltiečiai būtų gražinti/ negu nužmoginančioje ir visiškai iš nervų pusiausvyros išvedančioje aplin-

koje gyventi, kuri vyrauja stovyklų gyvenime. Žmogaus nuvertinimas susidaro dėl šių priežasčių: a/ Nėra jokio reikalo dirbti, b/ Nėra jokių ateities perspektyvų, c/ Didesnės maisto normos negu vokiečių, d/ susigrūdimas. Kiekviena stovykla, kurią aš mačiau, nutraukus nuo jos uždangą, pasirodė tik atmatų duobė, kurioje melas, apgaulė, vagystės ir intrygos knibždėte knibždėjo. Lytiniu klausimu darovė tiek susmukusi, kad pasiekė žemiausią lygį. Žinoma, aš geriau norėčiau, kad mano duktė geriau gyventų nekenčiamoje politinėje santvarkoje, negu 6 mėn. gyventų išvietovintų asmenų stovykloje. Bet, dėja, šiose stovyklose daug gyvena vaikų. Aš turiu pridurti, kad dėl tokių stovyklų sąlygų aš nekaltinu nei UNRROS, nei karinių įstaigų ir netvirtinu, kad bendrai "užsieniečiai" yra žemesnės moralės. Atkritus būtenybei užsidirbti duona sau ir savo šeimai, pakankamai aprūpinus maistu pastoge, apranga, kultūrinėmis priemonėmis, Medicinos priežiūra ir t.t. iš žmogaus gauname tik žmogaus pavaldalo skeletą. Sunku išvardyti tas priežastis, dėl kurių išvietovinti asmens daugiau kaip metai tebegyvena Vokietijoje. Reikia pasakyti, kad yra tokių žmonių, kuriems visuo met geriau patiks gyventi ten, kur viskuo nemokamai aprūpinama, tik, žinoma, išskyrus savigarbą. Tokių žmonių yra daug daugiau negu kai kas mano. Yra ir tokių žmonių, kurie i Vokietiją atvyko savo noru. Jie iš dalies palaikė "pralainėjusį". Dabar jiems duodama proga pakęsti kailį, kai rungtynės pasibaigė. Kodėl jie turi būti geriau išlaikomi negu vokiečiai? Aš randu kad daug žmonių Anglijoje nesupranta, kas yra tie išvietovintieji asmens Vokietijoje. Jie mano, kad šie yra arba darbo vergai arba išvaduoti kaliniai. Be abejo, tokių buvo neginčijamai daug pirmose po išva-

davimo dienos, bet maždaug po trijų mėnesių šioms žmonių kategorijoms išvykus į šiaurę /tiesa, nedaug/, į pietus, rytus ir vakarus, Vokietijoje likusių išvietovintų asmenų skaičius labai padidėjo. Jie dėl daugelio priežasčių pateko į nerepatrijutinę asmenų grupę.

Nors aš ir nežinau teisybės apie politinę Lenkijos padėtį, bet ji neatitinka tai, kaip kad Walkeris aprašo savo laiške, idėtamame jūsų laikraštyje š.m. gegužės 18 d. Mano santykiai su lenkais Vokietijoje ir anksčiau su lenkais pabėgėliais Londone sukėlė manyje pasibaurėjimą Londono lenkų metodais ir bendra jų laikysena. Jie turėjo griaušančią įtaką į pagrindinius ir opius politinius sprendimus. Pasirodė, kad Londono lenkų neapykanta prieš Varšuvos vyriausybę siekia taip toli, kad jie sutinka būti lenkais visur, išskyrus pačią Lenkiją. Į savo tautiečius, esančius tėvynėje, jie žiūri kaip šachmatų figūras politinėje arenoje. Pagaliau aš turėjau progos savo pažiūras patikrinti praktikoje. Žinoma, tai visai kas kita negu kalbėti ar rašyti. Praėjusių metų birželio mėn. pradžioje perėmiau Hak Oehzensol stovyklą, kurioje buvo 850 pabaltiečių. Šita stovykla yra viename šiauriniame Hambrugo priemiestyje. Po dviejų dienų, kai aš perėmiau stovyklą, susidarė progą masinei repatriacijai. Stovyklos atstovai ir aš padarėme ilgai trukusį susirinkimą, kuriame žmonės išdėstė visa, dėl ko jie bijo grįžti į tėvynę. Jų didžiausias troškimas buvo emigruoti į Š. Ameriką ar britų dominijas. Aš jiems griežtai nurodžiau, kad reikia grįžti namo arba neaprašytą laiką gyventi stovykloje. Apie emigraciją tegalima tik svajoti. /Jau metai praėjo, o emigracijos klausimas nepajudėjo/. Kita dieną beveik 700 žmonių repatriavo. Tie, kurie pasiliko, daugiausia buvo latviai. Jie iš visų pabaltiečių daugiausia yra provokiško nusistatymo. Kas su tais 700 žmonių atsitiko, aš nežinau, bet mano sąžinė švari. Kai aš po 4 mėn. grįžau į Angliją ir palyginau normalų gyvenimą su

stovykliniu, galiu ir dabar pakartoti tik tą patį patarimą.

J. Livesey
buv. UNRRA Team 74 direktorius.

Trumpos žinios

- Paryžius. Ministrai kito posėdžio renkasi pirmadienį po pietų. Ministrų pavaduotojai paruošė prašymą, kuriais klausimais yra susitarta ir kuriais susitarti nėra pavykę. Nepavykę susitarti Triesto, Italijos kolonijų ir reparacijų klausimais. Šiuo klausimus svarstys ministrų konferencija. Konferencija vykstanti, bent iš pradžių, patenkinamai. Molotovui reikalaujant į dienotvarkę įrašytas ir Italijos vidaus įvykių klausimas.

- Londonas. Britų ministras Vokietijos ir Austrijos reikalams birželio 6 d. Žem. Rūmuose pareiškė, kad vakarinėse zonose esančios fabrikos ir įrengimai jokių būdų negali būti išmontuoti ir išgabenti į Rusiją.

- Vašingtonas. Dabartinis JAV finansų ministras Fred. M. Vinson paskirtas JAV vyriausiuoju teisėju. Vyr. JAV teisėjas yra nepriklausomas ir eina pareigas iki gyvos galvos.

- Berlynas. Marš. Sokolovski pareiškė, kad vokiečių imonių išmontavimas ir išgabėtimas į Rusiją esąs baigtas gegužės 1 d.

- Maskva. Sovietų Mokslų Akademija planuoja per 5 metus išleisti naują "Pasaulio istoriją", kuri sudarys 28 tomai kiekvienas po 800-1000 puslapių.

- Londonas. Sąjungininkų Kontrolės Komisijos Britų Skyriaus būstinė nuo rudens perkeliama į Hamburgą.

Margasis mūsų gyvenimas

Ketvirtadienį, t.y. birželio mėn. 20 dieną, 10,30 val., "Gintaras" turės idomias futbolo rungtynes prieš Müncheno II lygos vokiečių sporto klubą "Helios". Prieš tai, t.y. 9 val. susitiks "Gintaro" II prieš "Helios" II. Abejos rungtynės įvyks vokiečių sporto aikštėje - kampas Berg-am-Laim Str. Važiuoti l. m. v. tramvajumi iki Ampfinger-Str. Ostbahnhof kryptimi.